

NEWSLETTER 7/2022

WSTĘP	2
SANKTUARIUM W ŚWIĘTEJ LIPCE	3
SANKTUARIUM W STOCZKU KLASZTORNYM	4
KONKATEDRA W OLSZTYNIE	5
KATEDRA WE FROMBORKU	6
SANKTUARIUM W GIETRZWAŁDZIE	7

WSTĘP

Chwałęcín -arch. WMROT

Warmia to kraina historyczna leżąca na terenie obecnego województwa warmińsko- mazurskiego. Przez wieki nazywana była Świętą Warmią, albowiem tutaj rządził kościół (biskup i kapituła). Warmia od XV do XVIII wieku należała do Polski i była katolicka. Tam powstałe kościoły były „przeważnie zawsze” katolickie. Sanktuarium w Świętej Lipce powstało na Mazurach, ok. 200 m od granicy z Warmią. Rozwijał się tam kult maryjny, ale przepiękny kościół mógł powstać dopiero kiedy w 1605r. na ewangelickich Mazurach wprowadzono wolność wyznania katolickiego. Sanktuaria często powstawały w miejscach, gdzie wcześniej rozwijał się kult. Katedrą archidiecezji warmińskiej była i jest bazylika we Fromborku. Kościół w Olsztynie jest współkatedrą, albowiem biskup mieszka w Olsztynie i Olsztyn jest największym miastem w regionie.

SANKTUARIUM W ŚWIĘTEJ LIPCE

fot. Robert Wróbel

Święta Lipka leży na terenie Mazur, choć zaledwie kilkaset metrów od granicy historycznej Warmii. Znajduje się tu słynne w całej Polsce Sanktuarium Maryjne. Kościół w Świętej Lipce jest jednym z najpiękniejszych zabytków jezuickiego baroku w architekturze, rzeźbie i malarstwie w północno-wschodniej Polsce. Wnętrze kościoła zadziwia swym ogromem. Wrażenie spotęgowane jest przez iluzjonistyczną, alegoryczną dekorację malarską ścian i sklepień. Atrakcją obiektu są wspaniałe organy z 1719 - 1721 mające 40 głosów. Organy są dziełem Jana Josua Mosengela z Królewca. Uwagę zwraca przepiękny prospekt organowy z ruchomymi figurkami, wprawianymi w ruch podczas gry na instrumencie. Koncerty organowe w okresie letnim ściągają tysiące turystów i pielgrzymów.

www.swlipka.pl

SANKTUARIUM W STOCZKU KLASZTORNYM

fot. Robert Wróbel

W Stoczku Klasztornym znajduje się sanktuarium pielgrzymkowe – Bazylika Nawiedzenia NMP. Powstanie sanktuarium w dzisiejszej formie związane jest z sytuacją polityczną Polski w XVII w. W tym czasie Polska była nękana wojnami z Rosją, Turcją i Szwecją. Wtedy Warmia uciepiała mocno od Szwedów. W 1635r. biskup Mikołaj Szyszkowski ślubował, że jeśli Warmia uwolni się od Szwedów wybuduje w Stoczku kościół. Kiedy Szwedzi wycofali się wziósł tu w latach 1639 – 1641 świątynię w kształcie rotundy.

Po przyłączeniu Austrii do Niemiec w 1938r. hitlerowcy w klasztorze stoczkowskim wzięli biskupów z Austrii. Z kolei w latach 1953 – 1954 w Stoczku Klasztornym więziony był prymas Polski – ksiądz kardynał Stefan Wyszyński. Znajduje się tu Izba Pamięci poświęcona tamtym wydarzeniom.

Wyposażenie kościoła jest późnobarokowe. W ołtarzu głównym znajduje się obraz Najświętszej Maryi Panny Matki Pokoju z 1643 roku – kopia obrazu z kościoła Santa Maria Maggiore w Rzymie.

www.stoczek.pl

KONKATEDRA W OLSZTYNIE

Fot. Wojciech Krom, archiwum Urzędu Miasta Olsztyna

Kościół pw. św. Jakuba Starszego jest właściwie współkatedrą archidiecezji warmińskiej. Jest to trójnawowa, halowa, gotycka bazylika wybudowana w XIV w. Wieża kościoła została ukończona w XVI w. II Wojna Światowa szczęśliwie ominęła kościół, dzięki ówczesnemu proboszczowi parafii Janowi Hanowskiemu, któremu udało się uzyskać rozkaz radzieckiego komendanta wojenno miasta, zakazujący żołnierzom niszczenia i palenia olsztyńskich kościołów. To wydarzenie upamiętnia tablica pamiątkowa. W kościele są dwa instrumenty; małe organy z ok. 1807r. i organy główne zbudowane w 2008r. w nawiązaniu do poprzedniego instrumentu. Od kilkunastu lat w katedrze odbywają się w letnie niedzielne wieczory Olsztyńskie Koncerty Organowe.

www.visit.olsztyn.eu

KATEDRA WE FROMBORKU

arch. WMROT

Bazylika Katedralna pw. Wniebowzięcia NMP i św. Andrzeja Apostoła znajduje się na Wzgórzu Katedralnym i została zbudowana w XIV w. Kościół posiada kilka przybudówek, w tym dwie kaplice: św. Jerzego (tzw. Kaplica Polska) – powstała ok. 1500r., Zbawiciela (zwana kaplicą Szembeka) – barokowa z 1735r. Katedra warmińska jest budowlą gotycką, halową, trójnawową o długości około 97 m, szerokości od 12 m (prezbiterium) do 22 m (główny korpus) i wysokości od posadzki do zwornika sklepienia 16,5 m. Wnętrze katedry zawiera wiele cennych zabytków, m.in. późnogotycki poliptyk (do poł XVIII w. ołtarz główny) ufundowany w 1504r. przez biskupa Watzenrode, wuja Mikołaja Kopernika, kamienny portal w kruchcie zachodniej z XIV w., fragment stali gotyckich w prezbiterium, gotyckie płyty nagrobne i prospekt organowy z XVII w. W 2010r. odbył się „kolejny” pogrzeb Mikołaja Kopernika w katedrze we Fromborku. Dlatego ten uczony ma również nowoczesne epitafium.

www.frombork.art.pl/pl/wzgorze-katedralne

SANKTUARIUM W GIETRZWAŁDZIE

arch. IT Gietrzwałd

W 1877r. miały miejsce objawienia w Gietrzwałdzie. Matka Boska objawiła się dwóm dziewczynkom 160 razy. Wtedy, po tych objawieniach gotycki kościół został rozbudowany. Objawienia zostały zatwierdzone oficjalnie jako prawdziwe 100 lat później. W ołtarzu głównym znajduje się otaczany wciąż obraz Matki Boskiej z Dzieciątkiem z XVI w.

Z uwagi na swoją rangę jest to najczęściej odwiedzane sanktuarium przez pielgrzymów w województwie warmińsko-mazurskim.

www.sanktuariummaryjne.pl